

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Środowiska

Tekst jednolity

KSI.410.002.04.2023

Pan
Ryszard Krynicki
Prezes Zarządu
KRAMEKO sp. z o.o.
ul. Mazowiecka 108
30-023 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

* Uwzględniono zmiany wprowadzone Uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 6 lutego 2024 r.

P/23/040 – Planowanie i realizacja monitoringu przyrody

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	KRAMEKO sp. z o. o. ¹ , ul. Mazowiecka 108, 30-023 Kraków
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ryszard Krynicki, prezes zarządu KRAMEKO sp. z o. o., od 29 października 2002 r. (akta kontroli str. 756, 943)
Zakres przedmiotowy kontroli	Planowanie i realizacja zadań związanych z gromadzeniem, sporządzaniem i przekazywaniem informacji do właściwych organów w ramach prowadzonego monitoringu przyrody.
Okres objęty kontrolą	Od stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym terminem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontroler	Andrzej Szymczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/37/2023 z 16 maja 2023 r., nr KSI/59/2023 z 10 lipca 2023 r. oraz nr KSI/66/2023 z 31 sierpnia 2023 r. (akta kontroli str. 1, 2, 2a)

¹ Dalej: „KRAMEKO”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

KRAMEKO w latach 2015-2023 (do 30 czerwca 2023 r.) dysponowała kadrami posiadającymi wiedzę i doświadczenie niezbędne do realizacji 4 umów⁴ zawartych w ww. okresie z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska⁵ na wykonanie zadań monitoringu przyrody. KRAMEKO w okresie objętym kontrolą zakończyła realizację 3 umów⁶ zawartych z Głównym Inspektorem, jednak w trakcie kontroli NIK ujawniono nieprawidłowości w zakresie ich realizacji, polegające m.in. na niepełnym wykonaniu wynikających z tych umów zadań. KRAMEKO przekazała do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska⁷ wyniki poszczególnych etapów realizacji zawartych umów, które zawierały braki lub błędy. Nie zapewniła przekazania do GIOŚ danych zgodnych z metodykami dla 5⁸ z 56 gatunków roślin oraz nie przeprowadziła dla 2⁹ z 56 gatunków roślin pełnej kontroli kompletności, poprawności i zgodności ich monitoringu z metodyką. Ponadto w sprawozdaniu z realizacji zadań terenowych w ramach jednej¹⁰ z zawartych umów wskazano jako koordynatorów krajowych osoby, które tej funkcji nie pełniły. Dwukrotnie¹¹ KRAMEKO nieterminowo przekazała do GIOŚ wyniki realizacji etapów umów, a w przypadku etapu jednej z umów¹² przekazała wynik niespełniający wymagań umownych. Ponadto KRAMEKO nie wykonała wynikającej z umowy oceny bazy pokarmowej rysia za pomocą pędzeń próbnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie i realizacja zadań związanych z gromadzeniem, sporządzaniem i przekazywaniem informacji do właściwych organów w ramach prowadzonego monitoringu przyrody

Opis stanu faktycznego

W okresie od stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2023 r. KRAMEKO zawarła z Głównym Inspektorem 4 umowy, których przedmiotem było wykonanie monitoringu przyrody, z czego 3 dotyczyły monitoringu roślin, a 1 pilotażowego monitoringu wilka i rysia.

12 października 2015 r. KRAMEKO zawarła umowę 40/2015/F w zakresie monitoringu gatunków roślin w latach 2015-2018. Realizacja ww. umowy była podzielona na 20 etapów oraz 8 zadań. Łączna wartość umowy wyniosła 986,0 tys. zł. Przedmiotem umowy było, m.in.:

- wykonanie monitoringu 38 gatunków roślin (na 488 stanowiskach, w tym 94 nowych) zawartych w załączniku do dyrektywy siedliskowej oraz 25 zagrożonych gatunków roślin (na 77 stanowiskach, w tym 50 nowych);

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu sformułowano ocenę ogólną w formie opisowej.

⁴ Umowa 40/2015/F w zakresie monitoringu gatunków roślin w latach 2015-2018; umowa nr 4/2017/POIŚ w zakresie pilotażowego monitoringu wilka i rysia w Polsce w latach 2017-2020; umowa nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMŚ/NFOŚ w zakresie monitoringu roślin w roku 2021; umowa nr GIOŚ/ZP/52/2023/DMŚ/NFOŚ w zakresie monitoringu roślin w latach 2023-2025.

⁵ Dalej: „Główny Inspektor”.

⁶ Z wyjątkiem umowy nr GIOŚ/ZP/52/2023/DMŚ/NFOŚ w zakresie monitoringu roślin w latach 2023-2025.

⁷ Dalej: „GIOŚ”.

⁸ Widlicz Isslera, marsylia czterolistna, gałuszka kulecznica, skalnica torfowa, zanokcica serpentynowa.

⁹ Widlicz Isslera, zanokcica serpentynowa.

¹⁰ GIOŚ/ZP/49/2021/DMŚ/NFOŚ.

¹¹ Etap XIII umowy nr 40/2015/F oraz etap V umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMŚ/NFOŚ.

¹² Etap I umowy nr 40/2015/F.

- opracowanie przewodnika metodycznego dla gatunków roślin monitorowanych po raz pierwszy (min. 15 nowych gatunków roślin);
- przygotowanie projektu raportu do Komisji Europejskiej (KE) oraz informacji dla Głównego Urzędu Statystycznego (GUS);
- przygotowanie informacji o gatunkach zagrożonych, poprzez wypełnienie formularza OECD w roku 2016 i 2018.

23 lutego 2017 r. KRAMKO zawarła z Głównym Inspektorem umowę nr 4/2017/POIS w zakresie pilotażowego monitoringu wilka i rysia w Polsce w latach 2017-2020. Realizacja ww. umowy była podzielona na 5 etapów oraz 9 zadań. Łączna wartość umowy wyniosła 2 706,0 tys. zł. Przedmiotowa umowa została aneksowana dwukrotnie. Aneks nr 1 został zawarty 19 października 2017 i przedłużał termin realizacji etapu II umowy z 30 października 2017 r. do 30 listopada 2017 r. Przyczyną zawarcia aneksu było przekazanie dopiero 12 października 2017 r. przez GIOŚ wersji roboczej bazy uwzględniającej dane z ankiet Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGL LP), potrzebnej do określenia rozmieszczenia występowania wilka i rysia. Aneks nr 2 został zawarty 24 września 2020 r. i dotyczył przedłużenia terminu realizacji etapu V umowy z 30 września 2020 r. na 30 października 2020 r. oraz zmiany sposobu realizacji szkolenia sieci obserwacyjnej, ze szkolenia w formie stacjonarnej na szkolenie w formie zdalnej. Przyczyną zawarcia aneksu było przekazanie danych ankietowych przez PGL LP 27 dni po terminie wskazanym w porozumieniu zawartym pomiędzy Głównym Inspektorem, a dyrektorem PGL LP oraz sytuacji epidemicznej związanej z COVID-19. Przedmiotem umowy było, m.in.:

- opracowanie metodyki monitoringu rysia i wilka;
- wykonanie monitoringu rysia i wilka – prace terenowo-kameralne (dla wilka na 10 stanowiskach monitoringowych oraz na 8 stanowiskach monitoringowych dla rysia);
- opracowanie raportu dla KE z wdrożenia dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory¹³ w Polsce w zakresie monitoringu przyrodniczego w państwowym monitoringu środowiska (pmś), w części dotyczącej monitoringu rysia i wilka;
- opracowanie planu monitoringu rysia i wilka w ramach pmś na kolejny okres raportowania do KE przypadający na lata 2021-2024;
- opracowanie syntetycznego raportu końcowego z realizacji monitoringu rysia i wilka w latach 2017-2020.

9 marca 2021 r. KRAMKO zawarła z Głównym Inspektorem umowę GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ w zakresie monitoringu roślin w roku 2021. Realizacja ww. umowy była podzielona na 5 etapów oraz 7 zadań. Łączna wartość umowy wyniosła 1 481,5 tys. zł. Przedmiotem umowy było, m.in.:

- wykonanie monitoringu 56 gatunków roślin na 576 stanowiskach (w tym 16 nowych), wprowadzenie danych oraz załączników do Systemu Informatycznego Monitoringu Gatunków i Siedlisk Przyrodniczych (SI MGSP) oraz przekazanie sprawozdania z prac terenowych;
- opracowanie planu realizacji monitoringu roślin w latach 2022-2024;

¹³ Dz. U. UE. L. 206 z 22.07 1992, str. 7, ze zm., dalej: „dyrektywa siedliskowa”.

- sporządzenie informacji o gatunkach zagrożonych, poprzez wypełnienie formularza OECD;
- wsparcie merytoryczne GIOŚ w tematyce monitoringu przyrodniczego lub bioróżnorodności, poprzez udział eksperta KRAMEKO w posiedzeniu grupy roboczej/eksperskiej oraz przekazanie opinii na temat konsultowanych dokumentów i odpowiedzi na zapytania KE lub Europejskiej Agencji Środowiska (EAŚ).

KRAMEKO 11 kwietnia 2023 r. zawarła z Głównym Inspektorem umowę nr GIOŚ/ZP/52/2023/DMS/NFOŚ w zakresie monitoringu roślin w latach 2023-2025. Realizacja ww. umowy była podzielona na 8 etapów oraz 7 zadań, do 30 czerwca 2023 r. nie zakończył się żaden etap realizacji ww. umowy. Łączna wartość umowy wyniosła 2 281,6 tys. zł. Przedmiotem umowy było, m.in.:

- wykonanie monitoringu 41 gatunków roślin na 492 stanowiskach (w tym 47 nowych), wprowadzenie danych oraz załączników do SI MGSP oraz przekazanie sprawozdania z prac terenowych;
- przekazanie sprawozdania z monitoringu gatunków roślin;
- przygotowanie raportu z art. 17 dyrektywy siedliskowej do KE oraz udział w spotkaniach roboczych na forum KE;
- opracowanie planu realizacji monitoringu w zakresie gatunków roślin na lata 2026-2030;
- wypełnienie formularza OECD, dotyczącego gatunków zagrożonych, w zakresie gatunków roślin.

Podstawą realizacji poszczególnych etapów ww. prac, były harmonogramy rzeczowo-finansowe będące załącznikami do ww. umów zawartych z GIOŚ.

Prezes KRAMEKO wyjaśnił: „[...] Zadaniem koordynatora jest takie zaplanowanie prac z wykorzystaniem dostępnych środków, zasobów pracowniczych oraz ekspertów, przy uwzględnieniu warunków realizacji zleceń opisanych w umowach oraz opisach przedmiotu zamówienia, by dochować terminów przewidzianych w kontraktach. [...] Należy pamiętać, iż ogólne zasady wykonywania prac terenowych określają metodyki prowadzenia monitoringu poszczególnych gatunków, a sztywne określenie terminów jest niemożliwe ze względu na chociażby zmienne warunki atmosferyczne, mogące mieć bezpośredni wpływ na organizację.”.

(akta kontroli str. 141, 143, 144)

KRAMEKO przekazała w terminie 19 z 20 etapów umowy nr 40/2015/F. Nieterminowo został przekazany etap XIII ww. umowy (opóźnienie 1 dzień), za co GIOŚ naliczył karę umowną, w wysokości 0,4 tys. zł. W przypadku etapu I ww. umowy mimo zachowania terminu przekazania przez KRAMEKO, GIOŚ nie odebrał przekazanego wyniku prac, wskazując w protokole braki (m.in.: brak raportu rocznego dla zanokcicy serpentynowej na obszarze Natura 2000 dla obszaru Wzgórza Kielczyńskie, brak mapek sytuacyjnych dla większości raportów), nieczytelność danych oraz niezgodności w odniesieniu do ekspertów). Z powyższego tytułu GIOŚ naliczył karę w wysokości 2,8 tys. zł. KRAMEKO opłaciło kary w terminie wskazanym w notach księgowych. W przypadku 5 z 20 etapów prac umowy nr 40/2015/F GIOŚ w protokołach odbioru nie stwierdził uchybień, natomiast w pozostałych 15 przypadkach wyznaczył termin (od 2 do 30 dni) na wykonanie poprawek o charakterze redakcyjnym.

(akta kontroli str. 7-10, 217-235)

W ramach realizacji umowy nr 40/2015/F KRAMKO dokonała zmian w zakresie wykonania badań terenowych względem zawartego w umowie harmonogramu prac terenowych¹⁴.

W 2015 r. KRAMKO w ramach etapu I ww. umowy, wykonała monitoring dla 5 gatunków na 49 stanowiskach, z przewidzianych 6 gatunków roślin na 52 stanowiskach. KRAMKO wykonała monitoring dla dodatkowego 1 stanowiska bielistki bladej oraz 1 stanowiska chrobotków, których monitoring nie był przewidziany w harmonogramie na 2015 r. Monitoringiem nie objęto bylicy skalnej, a w *Sprawozdaniu zbiorczym z badań terenowych w 2015 r.* KRAMKO wskazała, że ze względu na zalegającą pokrywę śnieżną oraz wskazania co do terminu monitoringu wynikającego z metodyki niemożliwe było wykonanie badań terenowych dla ww. gatunku. Monitoring ww. gatunku został wykonany w 2016 roku, co było niezgodne z czasookresem (co 6 lat) przewidzianym w metodyce monitoringu tego gatunku (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Dodatkowo w ww. sprawozdaniu KRAMKO wskazała przyczyny zmian w zakresie lokalizacji stanowisk dla bielistki bladej, chrobotków, widłozęba zielonego, ze względu na brak uzyskania zezwoleń na prowadzenie badań terenowych w parkach narodowych i rezerwatach oraz złych warunków pogodowych. Opisana zmiana była zgodna z OPZ, tj. podano uzasadnienie w sprawozdaniu zbiorczym.

(akta kontroli str. 594-658, 743-1033)

KRAMKO w 2016 r. w ramach etapu IV umowy nr 40/2015/F, wykonała monitoring dla 42 gatunków roślin (w tym 20 z załączników dyrektywy siedliskowej) na 204 stanowiskach (w tym na 130 stanowiskach gatunków z załączników dyrektywy siedliskowej), z przewidzianych 33 gatunków roślin (w tym 18 z załączników dyrektywy siedliskowej) na 159 stanowiskach (w tym na 118 stanowiskach gatunków z załączników dyrektywy siedliskowej). W sprawozdaniu wskazano, że przeprowadzono badania terenowe dla 6 gatunków¹⁵, planowanych do wykonania w 2015 r. Dodatkowo w 2016 r. wykonano badania terenowe dla 6¹⁶ gatunków przewidzianych do objęcia monitoringiem w 2017 r. oraz 3¹⁷ gatunków przewidzianych w 2018 r.

W 2016 r. nie przeprowadzono badań terenowych dla mieczyka błotnego, a w *Sprawozdaniu zbiorczym z badań terenowych w 2016 r.* nie wykazano tego gatunku oraz 1 stanowiska zmienki górskiej. KRAMKO nie podała przyczyny braku wykonania monitoringu w 2016 r., co było niezgodne z zapisem OPZ w części pn. Harmonogram wykonania badań, w których wskazano: „[...] W przypadku braku możliwości zastosowania się do zaproponowanych terminów, Wykonawca podaje uzasadnienie niedotrzymania terminów w Sprawozdaniu zbiorczym z badań terenowych monitoringu.” (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 594-658, 743-1033)

KRAMKO w 2017 r. w ramach etapu X umowy nr 40/2015/F, wykonała monitoring dla 18 gatunków roślin (w tym 12 z załączników dyrektywy siedliskowej) na 185 stanowiskach (w tym na 135 stanowiskach gatunków z załączników dyrektywy siedliskowej), z przewidzianych 21 gatunków roślin (w tym 13 z załączników

¹⁴ Opis Przedmiotu Zamówienia (OPZ) stanowił załącznik nr 1 do umowy, a harmonogram prac terenowych stanowił załącznik nr 1 do OPZ.

¹⁵ Chrobotki (1 stanowisko), widłozęb zielony (6 stanowisk), bielistka siwa (1 stanowisko), torfowce (1 stanowisko), bylica skalna (5 stanowisk).

¹⁶ Zmienka górська (5 z 6 stanowisk), gęsiówka uszkowata (3 z 3 stanowisk), przetacznik wczesny (3 z 3 stanowisk), tłustosz dwubarwny (6 z 6 stanowisk), turzycyca wyciągnięta (1 z 1 stanowisk) i welnianka delikatna (4 z 4 stanowisk).

¹⁷ Rozrzutka brunatna (1 z 1 stanowisk), brzoza karłowata (3 z 3 stanowisk), dyptam jesionolistny (3 z 3 stanowisk).

dyrektywy siedliskowej) na 168 stanowiskach (w tym na 140 stanowiskach gatunków z załączników dyrektywy siedliskowej). Dodatkowo dla gałuszki kulecznicy ze względu na spuszczenie wody ze stawu, nie doszło do wykształcenia siedliska, a KRAMKO w sprawozdaniu wskazała, że monitoring zostanie powtórzony w 2018 r. (3 stanowiska).

Ponadto w 2017 r. wykonano monitoring na stanowiskach, które zostały złożone w ofercie KRAMKO jako dodatkowe (nieuwzględnione w harmonogramie) dla: bezlista okrywowego (10 stanowisk), widłozęba zielonego (10 stanowisk) i Inicy wonnej (20 stanowisk). W sprawozdaniu ujęto również 2 dodatkowe stanowiska dla lipiennika Loesela (na stanowisku Kostrze-Bodzów, gdzie potwierdzono zanik gatunku oraz nowe stanowisko w Ostoi Augustowskiej).

(akta kontroli str. 463, 743-1033)

KRAMKO w 2018 r. w ramach etapu XIV umowy nr 40/2015/F, wykonała monitoring dla 19 gatunków roślin (w tym 17 z załączników dyrektywy siedliskowej) na 139 stanowiskach (w tym na 135 stanowiskach gatunków z załączników dyrektywy siedliskowej), z przewidzianych 21 gatunków roślin (w tym 16 z załączników dyrektywy siedliskowej) na 136 stanowiskach (w tym na 128 stanowiskach gatunków z załączników dyrektywy siedliskowej). Ponadto przeprowadzono monitoring gałuszki kulecznicy (3 stanowiska z 2017 r.) oraz wykonano monitoring na 10 stanowiskach bezlista okrywowego, które KRAMKO złożyło w ramach oferty jako dodatkowe (nieuwzględnione w harmonogramie umownym).

(akta kontroli str. 594-658, 743-1033)

Umowa nr 40/2015/F dopuszczała niemonitorowanie do 2% spośród stanowisk przeznaczonych do monitoringu zgodnie z umową, jednak tylko z przyczyn losowych niezależnych od KRAMKO i tylko pod warunkiem, że ogólna minimalna liczba monitorowanych stanowisk w etapie dla gatunków nie będzie mniejsza niż o 5 stanowisk, a brak monitoringu gatunku na takim stanowisku będzie uzasadniony w sprawozdaniu z monitoringu.

(akta kontroli str. 610)

W przypadku umowy 40/2015/F wskazane w załączniku nr 1 do OPZ czasookresy badań monitoringowych wykonywania badań dla niektórych gatunków¹⁸, były niezgodne z metodyką monitoringu dla tych gatunków.

Prezes KRAMKO wyjaśnił: „Zgodnie z postanowieniami specyfikacji istotnych warunków zamówienia, *Lista gatunków roślin (minimalny zakres), które będą monitorowane wraz z minimalną liczbą stanowisk, na których będą one monitorowane, określona jest w Zał. 1 do OPZ. W przypadku braku możliwości zastosowania się do nich, Wykonawca podaje stosowne uzasadnienie w sprawozdaniu zbiorczym z danego roku badań jednak z zastrzeżeniem, że w roku 2015 roku Wykonawca będzie monitorował min. 5 gatunków na 48 stanowiskach, a w pozostałych latach nie mniej niż na 120 stanowiskach rocznie. W takim przypadku będzie się on kierował częstotliwością określoną w Tabeli 3 Zał. 1. Zdaniem KRAMKO sp. z o.o. oznacza to, iż harmonogram ma charakter nadrzędny, a tabela nr 3 znajduje zastosowanie dopiero w przypadku braku możliwości zrealizowania prac zgodnie z harmonogramem. Tym samym nie znajdowała podstaw do uzgadniania ewentualnych zmian oraz informowania GIOŚ o rozbieżnościach w umowie, którą przygotował GIOŚ.*”

¹⁸ Dla: bylicy skalnej, gałuszki kulecznicy, goryczuszki czeskiej, ponikla krajeńskiego, przytulii krakowskiej, pszonaka pieniński, pierwiosnka omączonego.

(akta kontroli str. 177, 183, 632-634, 638-639)

W KRAMEKO 3 czerwca 2016 r. odbyło się spotkanie z GIOŚ w sprawie m.in. zmiany w harmonogramie w odniesieniu do prac przewidzianych do wykonania w cyklu monitoringu oraz liczby stanowisk przewidzianych do monitorowania w umowie 40/2015/F. Po ww. spotkaniu KRAMEKO sporządziła protokół, którego treść uzgadniano z przedstawicielem GIOŚ. Uzgodnioną i podpisaną (jednostronnie) treść protokołu KRAMEKO przesłała do GIOŚ, jednak GIOŚ nie odesłał podpisanej wersji protokołu.

Zmiany liczby stanowisk przewidzianych do realizacji w ramach ww. umowy dotyczyły:

- wawrzynka główkowego – z 5 stanowisk do 3. Jako uzasadnienie wskazano występowanie gatunku na jedynie 3 stanowiskach w Polsce. W 2016 r. KRAMEKO przeprowadziła monitoring na 5 stanowiskach, w tym na 2 stanowiskach nie potwierdzono występowania gatunku;
- marsylii czterolistnej – z 5 stanowisk na 4. Jako uzasadnienie wskazano brak informacji o występowaniu gatunku na piątym stanowisku. W 2016 r. monitoringiem objęto nowe stanowisko, natomiast w 2018 r. monitoringiem objęto 4 stanowiska;
- zmienki górskiej – z 6 stanowisk na 5. Jako uzasadnienie wskazano brak informacji o występowaniu gatunku na szóstym stanowisku. Wskazano, że zostanie zaproponowane stanowisko innego gatunku do objęcia monitoringiem. W 2016 r. wykonano monitoring na 5 stanowiskach.
- skalnica torfowa – 13 stanowisk z wymogiem 1 stanowiska w regionie alpejskim na 13 i więcej – tylko w regionie kontynentalnym. Jako uzasadnienie wskazano: „Stanowisko na przedpolu Tatr już nie istnieje. Brak zatem stanowiska w regionie alpejskim.”. W roku 2016 i 2018 wykonano monitoring na łącznie 14 stanowiskach, w tym 2 w regionie alpejskim.
- dodanie stanowiska wełnianki delikatnej w regionie alpejskim. W uzasadnieniu wskazano: „W ostatnich latach gatunek został podany z Kotliny Orawsko-Nowotarskiej. Monitoring stanowiska w regionie alpejskim umożliwi pełniejszą ocenę w skali kraju.”. Wskazano również, że jest to jedyne znane stanowisko w regionie alpejskim. Monitoring tego stanowiska wykonano w 2016 r.

W załączonym do protokołu harmonogramie, zmieniono liczbę stanowisk i rok obserwacji dla m.in.: 5 stanowisk mieczyka błotnego objętego monitoringiem w 2018 r. zamiast 8 wskazanych w umowie oraz 5 stanowisk zmienki górskiej do objęcia monitoringiem w 2016 r. zamiast 6 wskazanych w umowie. Zmiany dotyczące liczby monitorowanych stanowisk były zgodne z załącznikiem nr 1 do umowy (OPZ).

(akta kontroli str. 77-81, 145, 150-165)

Spośród 5 etapów umowy nr 4/2017/POIŚ wszystkie zostały przekazane w terminach wskazanych w umowie. W przypadku etapu I, jako umowny termin przekazania wskazano 30 kwietnia 2017 r., który był dniem wolnym od pracy (niedziela). Kolejno 2 maja 2017 r. na mocy zarządzenia nr 9 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie ustalenia dni wolnych od pracy w 2017 r. dla pracowników urzędów administracji rządowej, był dniem wolnym od pracy. W związku z powyższym KRAMEKO przekazała wyniki etapu I 4 maja 2017 r. Wyniki poszczególnych etapów były odbierane przez GIOŚ od 11 do 22 dni po przekazaniu ich przez KRAMEKO. W ramach umowy KRAMEKO zebrała materiał genetyczny wilka w postaci odchodów do genotypowania, wykonała tropienie rysi oraz przeprowadziła liczenie skupisk odchodów kopytnych.

(akta kontroli str. 236-241, 743-1033)

Spośród 5 etapów umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ w 1 przypadku wynik prac został przekazany po terminie (po 39 dniach) wskazanym w umowie. Za ww. opóźnienie GIOŚ naliczył KRAMEKO karę umowną, w wysokości 5,8 tys. zł. KRAMEKO opłaciła powyższą karę w terminie wskazanym w nocie księgowej. Odbiór protokolarny przez GIOŚ wszystkich etapów prac został wykonany w terminie wskazanym w § 2 ust. 4 ww. umowy. We wszystkich 5 protokołach odbioru prac GIOŚ wyznaczył KRAMEKO termin (od 4 do 27 dni) na wykonanie poprawek o charakterze redakcyjno-edytorskim.

(akta kontroli str. 11-13, 242-247)

W ramach umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ realizowanej w 2021 r., monitoring roślin przeprowadzono w ramach etapu II i III. Etap II KRAMEKO wykonała zgodnie z załącznikiem nr 1 do OPZ (dla 25 gatunków roślin na 218 stanowiskach). W etapie III zgodnie z umową badania należało przeprowadzić na 358 stanowiskach dla 31 gatunków. KRAMEKO nie odnalazła 3 nowych stanowisk linderni mułowej, które zawarto w umowie. W sprawozdaniu KRAMEKO opisała podejmowane próby odnalezienia stanowisk wskazywanych w literaturze, kontakt ze specjalistami od monitoringu siedlisk, na których ww. gatunek występuje, jednak ze względu na niesprzyjające warunki pogodowe dla tego efemerycznego gatunku ekspertowi lokalnemu nie udało się odnaleźć ww. stanowisk.

Wyżej wymieniona umowa dopuszczała odstępstwa od harmonogramu zamieszczonego w Załączniku nr 1, tj. niewykonanie prac terenowych na niektórych stanowiskach, zaplanowanych do monitorowania w 2021 roku (do 5% liczby stanowisk zaplanowanych do zmonitorowania - maksymalnie 28 stanowisk), w przypadkach gdy jest to uzasadnione merytorycznie.

(akta kontroli str. 743-1033)

Prezes KRAMEKO wystąpił do GIOŚ o zgodę na zmianę terminów prac terenowych dla bezlista okrywowego w związku z niesprzyjającymi warunkami atmosferycznymi oraz fenologicznymi. Ponadto prezes KRAMEKO wystąpiła do GIOŚ o akceptację zmiany terminu wykonania prac terenowych w Gorczańskim Parku Narodowym uzasadniając to postanowieniami otrzymanej decyzji¹⁹ Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie odstępstw od zakazów związanych ze zbiorem materiału roślinnego. W obu opisanych przypadkach GIOŚ wyraził zgodę²⁰ na zmianę terminów.

(akta kontroli str. 89, 90-92, 257-263)

W ramach umowy nr GIOŚ/ZP/52/2023/DMS/NFOŚ KRAMEKO wykonała prace terenowe w zakresie monitoringu sasanki otwartej w Biebrzańskim (na 3 stanowiskach) oraz Kampinoskim Parku Narodowym (na 2 stanowiskach) w ramach realizacji zadań ochronnych ww. parków. Sposób pozyskania ww. danych monitoringowych został przez KRAMEKO, uzgodniony z GIOŚ²¹ oraz dyrekcją ww. parków.

(akta kontroli str. 55-76)

Umowa nr 40/2015/F nakładała na KRAMEKO obowiązek przekazania do GIOŚ informacji o przeprowadzonych szkoleniach podwykonawców lub ich braku (w ramach wyniku 1A1.g). W 2018 r., w *Sprawozdaniu z realizacji prac terenowych*

¹⁹ DOP-1.61.69.2021.MGr z 19 kwietnia 2021 r.

²⁰ DM/51-11-3/4/2021/BA z 24 maja 2021 r.

²¹ DMS-MPR.505.3.1.2023 z 21 kwietnia 2023 r.

w ramach etapu XIV, KRAMKO wskazała informacje dotyczące roku 2017 (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 612, 743-1033)

Umowa nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ przewidywała w ramach etapu III realizację zadania 7 – *Wsparcie merytoryczne*. Zgodnie z pkt 1.7.4.b OPZ wyniki zadania 7 obejmowały m.in. składany na każdym etapie raport obejmujący wykaz konsultowanych dokumentów, w tym odpowiedzi na zapytania KE lub EAŚ, w zakresie monitoringu roślin i raportowania na podst. art. 17 dyrektywy siedliskowej. KRAMKO nie przekazała ww. raportu z realizacji zadania 7, w ramach wyników etapu III (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 256, 743-1033)

W celu weryfikacji dat/okresów przeprowadzonych badań terenowych i ich częstotliwości ze standardem badań terenowych wynikających z ujednoliconych metodyk GIOŚ oraz rzetelności danych z badań terenowych, dokonano doboru próby 10% monitorowanych gatunków roślin w ramach umowy nr 40/2015/F²² (110 kart obserwacji) oraz GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ²³ (41 kart obserwacji). Natomiast w ramach umowy nr 4/2017/PIOŚ szczegółowym badaniem objęto 20 kart obserwacji terenowych (10 kart dotyczyło wilka oraz 10 kart dotyczących rysia).

W przypadku umowy nr 40/2015/F dla widłozęba zielonego: w 2015 r. 6 z 10 badanych stanowisk zostało zmonitorowanych w okresie 22-24 października, w 2016 r. 5 z 11 stanowisk zmonitorowano w okresie 19-20 września. Pozostałe 20 stanowisk zmonitorowano w optymalnym terminie wskazanym w metodykach (maj-sierpień). Metodyka dopuszczała wykonanie badań nad ww. gatunkiem przez cały sezon wegetacyjny. W pozostałym, objętym badaniem zakresie umowy, potwierdzono realizację badań zgodnie z metodykami.

(akta kontroli str. 743-1033)

W ramach umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ prezes KRAMKO przekazał wyniki badań terenowych (zadanie nr 1²⁴) zawierające błędy oraz braki, w odniesieniu do wymagań wskazanych w metodykach dla poszczególnych gatunków roślin, co było niezgodne z warunkami umownymi. Przedmiotowe błędy, braki i nieścisłości zostały poprawione po dokonaniu protokolarnego odbioru 2 grudnia 2021 r. oraz po 10 grudnia 2021 r., a więc po wskazanym w umowie terminie na przekazanie poprawek. Do 28 stycznia 2022 r. uzupełnieniom i poprawkom podlegały raporty ze stanowisk dla 28 z 54 gatunków roślin monitorowanych w ramach ww. umowy.

(akta kontroli str. 280- 452, 497-517, 1128)

W przypadku wszystkich 6²⁵ objętych szczegółową analizą gatunków roślin w ramach umowy GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ, stwierdzono błędy oraz braki, z których część została poprawiona (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 242, 496-517)

W ramach realizacji umowy nr 4/2017/PIOŚ – etap IV, KRAMKO przekazała do GIOŚ m.in. 30 kart obserwacji dotyczących rysia oraz 55 kart dotyczących wilka.

²² Bieliska blada, haczykowiec błyszczący, mieczyk błotny, skalnica torfowa, widlicz Isslera, widłozęb zielony.

²³ Gałuszka kulecznica, marsylia czterolistna, skalnica torfowa, tłustosz pospolity dwubarwny, widlicz Isslera, zanokcica serpentynowa.

²⁴ Monitoring tłustosza pospolitego dwubarwnego realizowano w ramach etapu II, pozostałe 5 gatunków realizowano w ramach etapu III ww. umowy.

²⁵ Gałuszka kulecznica, marsylia czterolistna, skalnica torfowa, tłustosz pospolity dwubarwny, widlicz Isslera, zanokcica serpentynowa.

W 10²⁶ z 20²⁷ szczegółowo analizowanych kartach nie stwierdzono braków w zakresie ich wypełnienia. Pozostałe 10 kart nie zawierało wypełnionych pól: „godzina” i/lub „trasy tropienia (GPS)”. KRAMEKO przekazała do GIOŚ w ramach wyniku etapu II, działania nr 5 „Określenie bazy pokarmowej rysia w najważniejszych ostojach występowania tego gatunku (tzw. pędzenia)”, analizy danych z pędzeń próbnych wykonanych w latach 2014-2017 przez nadleśnictwa PGL LP oraz przez parki narodowe, czym naruszyło postanowienia umowy, które zobowiązywały wykonawcę do przeprowadzenia *prac terenowych* (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 743-1033, 1088)

Umowy zawarte z Głównym Inspektorem przez KRAMEKO na prowadzenie monitoringu przyrodniczego w latach 2015-2023 nie odnosiły się do kwalifikacji osób wykonujących prace terenowe (ekspertów lokalnych), a jedynie do potencjału kadrowego zadeklarowanego w ofertach.

Począwszy od umowy nr 4/2017/POIŚ i we wszystkich kolejnych umowach²⁸ dotyczących monitoringu przyrody zawartych przez KRAMEKO z Głównym Inspektorem, znajdował się zapis „Wykonawca oświadcza, że posiada odpowiedni potencjał kadrowy i techniczny, ekonomiczny i organizacyjny, dający rękojmię wykonania zobowiązań wynikających z niniejszej umowy z należytą starannością.”.

(akta kontroli str. 596, 744, 756, 937, 1035)

Umowa nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ, zawierała załącznik nr 4. *Wykaz osób lub podmiotów biorących udział w realizacji projektu [...]*, który zawierał wyszczególnienie kierownika projektu, opiekuna naukowego projektu, 3 koordynatorów głównych oraz koordynatorów krajowych dla poszczególnych gatunków roślin. W ww. załączniku nie przypisano konkretnych osób do pełnienia poszczególnych funkcji. Umowa przekazana do podpisania KRAMEKO przez GIOŚ, nie zawierała wypełnionego załącznika nr 4 w zakresie osób pełniących poszczególne funkcje. Jednocześnie w § 3 ust. 3 ww. umowy, wskazano: „Wykonawca zobowiązuje się do realizacji niniejszej umowy przy pomocy osób fizycznych lub podmiotów wymienionych w załączniku nr 4 do Umowy, które wykazał w ofercie jako swój potencjał kadrowy.”.

Prezes KRAMEKO wyjaśnił: „Umowa nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ została przygotowana i podpisana przez GIOŚ, a następnie przesłana do podpisu KRAMEKO sp. z o.o. Załącznik nr 4 został częściowo wypełniony przez GIOŚ, ale niepodpisany. W związku z brakiem żądania o wypełnienie załącznika przed podpisaniem oraz brakiem podpisu zamawiającego, załącznik nr pozostał niepodpisany również przez KRAMEKO sp. z o.o. Należy pamiętać, iż zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2007 r. IV CSK 95/07 wszelkie wątpliwości w zakresie wykładni postanowień umownych należy tłumaczyć na niekorzyść strony, która zredagowała umowę. [...]”.

(akta kontroli str. 175-181, 743-1033)

W zakresie wyboru ekspertów lokalnych prezes KRAMEKO wyjaśnił: „Decyzje o zawarciu umów z ekspertami lokalnymi podejmuje samodzielnie koordynator projektu, biorąc pod uwagę terminy realizacji prac, doświadczenie eksperta oraz optymalizację kosztów. Po zatwierdzeniu przedstawionej kandydatury eksperta przez KRAMEKO sp. z o.o., zawierana jest umowa na wykonanie monitoringu

²⁶ Karty obserwacji rysia z 2018 r. nr: 3-5, 7, 9, 10 oraz karty obserwacji wilka z 2017/2018 r. o nr 13, 14, 17, 20.

²⁷ 10 kart obserwacji rysia w 2018 r. o nr 1-10 oraz 10 kart obserwacji wilka z 2017/2018 r. o nr 11-20.

²⁸ Nr: GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ oraz GIOŚ/ZP/52/2023/DMS/NFOŚ.

określonego gatunku na oznaczonym stanowisku. GIOŚ w ramach żadnej z umów nie narzucał ani nie wymagał akceptacji dla ekspertów lokalnych.”.

(akta kontroli str. 141, 145)

KRAMEKO w *Sprawozdaniu z realizacji prac terenowych w ramach III Etapu prac* wskazała koordynatora krajowego dla skalnicy torfowej oraz jednego eksperta lokalnego będącego jednocześnie koordynatorem krajowym dla gałuszki kulecznicy i marsylii czterolistnej, mimo że nie sprawowali ww. funkcji (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 248-452, 518-569, 743-1034)

W okresie objętym kontrolą KRAMEKO jednokrotnie wystąpiła o waloryzację wynagrodzenia²⁹ w wysokości 14,28% począwszy od 1 stycznia 2017 r. z tytułu wzrostu wynagrodzenia minimalnego za pracę (81 715,87 zł³⁰).

(akta kontroli str. 14-16, 144)

Zastępca Głównego Inspektora odmówił waloryzacji wynagrodzenia z tytułu wzrostu płacy minimalnej argumentując, iż KRAMEKO nie wykazała ponad wszelką wątpliwość, że zmiana minimalnego wynagrodzenia za pracę miała bezpośredni wpływ na koszty wykonania zamówienia oraz nie wykazała stopnia, w jakim wpłynęło ono na wysokość wynagrodzenia.

(akta kontroli str. 16)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. KRAMEKO nie wykazała w *Sprawozdaniu zbiorczym z badań terenowych* w 2016 r. (etap IV umowy 40/2015/F) informacji o niewykonaniu monitoringu mleczyka błotnego na 3 nowych stanowiskach oraz na 1 stanowisku zmienki górskiej, jak również uzasadnienia przyczyny niewykonania monitoringu, co było niezgodne z zapisami OPZ załączonego do ww. umowy w części pn. *Harmonogram wykonania badań*, stanowiącym załącznik do umowy 40/2015/F.

Zgodnie z OPZ „[...] w przypadku braku możliwości zastosowania się do zaproponowanych terminów, Wykonawca podaje uzasadnienie niedotrzymania terminów w *Sprawozdaniu zbiorczym z badań terenowych* monitoringu.”.

(akta kontroli str. 608)

W *sprawozdaniu zbiorczym z realizacji umowy* (etap XVIII) KRAMEKO dla mleczyka błotnego wskazała: „Wykonano monitoring na wszystkich pięciu istniejących w Polsce stanowiskach tego gatunku, stąd liczba zbadanych stanowisk jest o trzy mniejsza od zawartej w Umowie (OPZ).”, natomiast w zakresie 1 stanowiska zmienki górskiej: „Wykonano monitoring na wszystkich pięciu istniejących w Polsce stanowiskach tego gatunku, stąd liczba zbadanych stanowisk jest o jeden mniejsza od zawartej w Umowie (OPZ).”.

(akta kontroli str. 743-1033)

Prezes KRAMEKO jako przyczynę niezamieszczenia w *sprawozdaniu* informacji w zakresie braku przeprowadzenia monitoringu mleczyka błotnego wyjaśnił: „Ponieważ zgodnie z OPZ te 3 stanowiska miały być monitorowane po potwierdzeniu stabilności, a tej stabilności, a nawet lokalizacji nie było, więc wyniki nie zostały ujęte w tabelach. [...] W 2018 r. przewidziano

²⁹ W zakresie umowy 40/2015/F.

³⁰ Kwota wyliczona na podstawie wartości pozostałej do realizacji umowy po 1 stycznia 2017 r.

monitoring 8 stanowisk w tym 3 nowych, których nie było, czego nie ujmowano w sprawozdaniu, gdyż GIOŚ posiadał już tę informację [...] i jej nie kwestionował.”.

(akta kontroli str. 406)

Prezes KRAMEKO w zakresie braku zamieszczenia w sprawozdaniu informacji o braku przeprowadzenia monitoringu na 1 stanowisku zmiany górskiej wyjaśnił: ”Rzeczywiście, taka informacja powinna zostać zamieszczona w sprawozdaniu, wówczas nie byłoby żadnych wątpliwości, że szóste stanowisko nie ma.”.

(akta kontroli str. 1122)

2. KRAMEKO nie zapewniła kontroli jakości danych przekazanych do GIOŚ przez kierownika projektu dla 5³¹ z 56 gatunków roślin oraz nie dokonało pełnej kontroli kompletności, poprawności i zgodności z metodyką monitoringu przez koordynatorów krajowych dla 2³² z 56 gatunków roślin monitorowanych w ramach umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ, co było niezgodne z pkt 1.1.5. OPZ załączonego do ww. umowy.

Zgodnie z pkt. 1.1.5. OPZ kierownik projektu „[...] odpowiedzialny jest za właściwy przebieg całego procesu organizacji prac i zbierania danych oraz za jakość danych przekazanych Zamawiającemu. [...]”, oraz „[...] Dane zebrane w trakcie badań terenowych zostaną sprawdzone pod względem kompletności, poprawności i zgodności z metodyką monitoringu danego gatunku przez koordynatora krajowego właściwego dla danego gatunku i przez niego zaakceptowane. [...]”.

(akta kontroli str. 744, 937)

Kierownik projektu wyjaśnił: „[...] Nie dokonałem weryfikacji wyników Etapu III prac dla wszystkich stanowisk, a jedynie dla losowo wybranej części.

Harmonogram prac zakładał wykonanie Etapu III do 5 listopada 2021 roku. W tym miejscu pragnę wskazać, że w tym samym czasie (do dnia 5 listopada 2023 roku) byłem zaangażowany osobiście w sprawdzanie i korektę wyników z Etapu II realizacji prac w ramach tejże samej umowy. [...]

W związku z ograniczeniami czasowymi wynikającymi z harmonogramu umownego, w myśl wspólnego stanowiska, o wprowadzaniu przygotowanych przez KRAMEKO poprawek do bazy przez koordynatora ze strony GIOŚ, przy jednoczesnym bardzo dużym zakresie prac, nie było możliwe wykonanie korekty danych z Etapu III, zarówno po stronie GIOŚ jak i KRAMEKO.”.

(akta kontroli str. 518-538)

Koordynator krajowy dla widlicza Isslera wyjaśnił: „Przed przekazaniem wyników etapu III prac dane w raportach zostały ocenione pod względem poprawności i zgodności. Nie stwierdziłem/ nie dopatrzyłem się wówczas podanych powyżej braków/nieścisłości.”.

(akta kontroli str. 548-551)

Koordynator krajowy dla zanokcicy serpentynowej wyjaśnił: „Dane kontrolowane były wyrywkowo ponieważ ekspertem lokalnym był kierownik projektu. W przypadku stwierdzenia w trakcie pobieżnych kontroli nielicznych błędów, były one korygowane, a dane uzupełniane i wprowadzone do bazy.”.

(akta kontroli str. 566-569)

³¹ Widlicz Isslera, marsylia czterolistna, gałuszka kulecznica, skalnica torfowa, zanokcica serpentynowa.

³² Widlicz Isslera, zanokcica serpentynowa.

NIK zauważa, że GIOŚ wskazał w pkt 1.1.5 OPZ umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ zadania przewidziane dla kierownika projektu oraz koordynatorów krajowych dla poszczególnych gatunków roślin, w celu eliminacji błędów/braków/nieścisłości, jakie mogli popełnić eksperci lokalni, poprzez wieloetapowe weryfikowanie jakości przekazywanych danych pozyskanych z poszczególnych stanowisk roślin.

Brak pełnej weryfikacji jakości pozyskanych danych przez ekspertów lokalnych przez koordynatorów krajowych oraz kierownika projektu, należy uznać za postępowanie niezgodne z pkt 1.1.5 OPZ załączonego do ww. umowy.

3. W *Sprawozdaniu z realizacji prac terenowych w ramach III Etapu prac* umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ KRAMKO wskazała koordynatora krajowego dla skalnicy torfowej oraz eksperta lokalnego będącego jednocześnie koordynatorem krajowym dla gałuszki kulecznicy i marsylii czterolistnej, mimo że nie sprawowali ww. funkcji, co było niezgodne z § 3 ust. 3 umowy oraz pkt 1.1.16.g OPZ załączonego do ww. umowy.

W § 3 ust. 3 ww. umowy Główny Inspektor wskazał obowiązek realizacji umowy przy pomocy osób fizycznych wymienionych w załączniku nr 4 do umowy, które wykazane były w ofercie jako potencjał kadrowy KRAMKO. W pkt. 1.1.16.g OPZ wskazano wymogi dla sprawozdania z realizacji prac terenowych, wskazując m. in., że winno ono zawierać liczbę i listę koordynatorów oraz ekspertów lokalnych z podziałem na badane gatunki.

(akta kontroli str. 743, 937)

Koordynator krajowy dla skalnicy torfowej wyjaśnił: „[...] nie zostałem poinformowany o funkcji koordynatora krajowego, która została mi przypisana przez przełożonych [...]”.

(akta kontroli str. 544-547)

Koordynator krajowy oraz ekspert lokalny dla gałuszki kulecznicy i marsylii czterolistnej wyjaśnił: „[...] nie brałem udziału w prowadzonych pracach monitoringowych [...], gdyż nie zostałem poinformowany przez przełożonych o włączeniu mnie do tego projektu.”.

(akta kontroli str. 540-543)

KRAMKO nie dysponowało dokumentami potwierdzającymi, kto pełnił funkcję koordynatora krajowego dla: skalnicy torfowej, gałuszki kulecznicy oraz marsylii czterolistnej.

Prezes KRAMKO oraz kierownik projektu wyjaśnili, że dla ww. gatunków funkcję koordynatora krajowego pełnił inny pracownik KRAMKO.

(akta kontroli str. 1112, 1116)

Prezes KRAMKO wyjaśnił: „Koordynatorzy poszczególnych gatunków zostali wskazani zgodnie z tym, jakie role zostały im przydzielone na etapie organizowania zespołu wykonawczego przed złożeniem oferty. Zarząd Spółki, zatrudniając specjalistów, nie weryfikuje dokumentów, przygotowywanych przez nich i przez koordynatorów. W trakcie realizacji umowy nie powzięto też informacji o jakichkolwiek problemach organizacyjnych, wynikających z tytułu wykonywania przez [...]*) i [...]*) zadań przy innych projektach. Mając na uwadze czas realizacji umowy na wykonanie monitoringu roślin na zlecenie GIOŚ, tj. stan epidemii, generalny, bezpośredni kontakt z pracownikami był utrudniony i odbywał się, co do zasady, za pośrednictwem kierowników projektów. Nie mając świadomości konieczności przeprowadzenia zmian składu osobowego,

Spółka nie informowała o niczym GIOŚ i nie dysponuje żadnymi dokumentami na ten temat.

Wykazane w trakcie kontroli NIK nieprawidłowości posłużyły do zmiany organizacji pracy Spółki i wdrożeniu nowych zasad weryfikowania i przepływu informacji.”.

(akta kontroli str. 1112, 1117)

Kierownik projektu wyjaśnił: „Decyzję o przypisaniu funkcji koordynatora krajowego ds. skalnicy torfowiskowej dla [...]*) oraz funkcji koordynatora krajowego ds. gałuszki kulecznicy i marsylii czterolistnej na etapie składania oferty podjęło kierownictwo „KRAMKO” sp. z o.o.

W związku z decyzją moich przełożonych o przesunięciu [...]*) i [...]*) do innych zadań, mając na względzie jak najlepsze wykonanie zadania monitoringu roślin, ich obowiązki koordynatora krajowego nieformalnie sprawowałem ja. [...] Kierownictwo KRAMKO uznało te zmiany za wewnętrzną sprawę działania firmy, GIOŚ nie był informowany o tych zmianach.

W sprawozdaniu zbiorczym z III etapu prac umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOS opracowanym przeze mnie, informacje o pełnionych funkcjach przez [...]*) [...]*) zostały zestawione w oparciu o dane zamieszczone w ofercie. Moi przełożeni wymagali ode mnie zgodności danych osobowych zamieszczonych w ofercie z produktem finalnym.

Wszelkie decyzje podejmowane przez kierownictwo KRAMKO otrzymywałem w formie ustnej. Nie posiadam innych dowodów na powyższe wyjaśnienia.”.

.(akta kontroli str. 1107-1111)

4. Dla wyniku etapu XIV umowy nr 40/2015/F KRAMKO nie przekazała do GIOŚ informacji w zakresie przeprowadzonych szkoleń lub ich braku, co było niezgodne z warunkami wskazanymi w pkt 1A1.c. OPZ załączonego do ww. umowy.

Zgodnie z warunkami wskazanymi dla wyników zadania 1A1 w pkt g OPZ, wykonawca zobowiązany był do przekazania informacji w zakresie przeprowadzonych szkoleń lub ich braku.

(akta kontroli str. 612)

W *Sprawozdaniu zbiorczym z badań terenowych w 2018 r.* KRAMKO nie odniosła się do realizacji zadań w 2018 r., a wykazało jedynie, że: „W 2017 roku nie było potrzeby szkolenia podwykonawców. Podwykonawcy uczestniczyli w projekcie jako eksperci lokalni i koordynatorzy krajowi. Posiadali wiedzę o przyporządkowanych im gatunkach, a zdecydowana większość z nich brała udział w poprzednich cyklach monitoringu. W dniach 3-5 lipca 2017 roku firma KRAMKO sp. z o. o. brała udział w szkoleniu [...]”.

(akta kontroli str. 743-1033)

Prezes KRAMKO wyjaśnił: „W 2018 roku nie było potrzeby szkolenia podwykonawców. Szkolenie takie się nie odbyło.”.

(akta kontroli str. 177, 185)

5. KRAMKO nie przekazała do GIOŚ raportu z realizacji zadania 7 w ramach wyników etapu III umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOS, co było niezgodne z pkt 1.7.4.b OPZ załączonego do ww. umowy.

Ww. umowa przewidywała w ramach etapu III realizację zadania 7 – *Wsparcie merytoryczne*. Zgodnie z pkt 1.7.4.b OPZ wyniki zadania 7

obejmowały: „Raport z realizacji pkt 1.7.3. [opinie na temat konsultowanych dokumentów lub odpowiedzi na zapytania KE lub EAŚ, w zakresie monitoringu roślin i raportowania na podst. art. 17 dyrektywy siedliskowej - przypis kontrolera] składany w każdym etapie, tj. informacja na temat udzielanych konsultacji i opinii (wykaz konsultowanych dokumentów).”.

(akta kontroli str. 743-1033)

Prezes KRAMEKO wyjaśnił: „W ramach Etapu III KRAMEKO Sp. z o.o. nie konsultowała niczego z GIOŚ (GIOŚ również nie zwracał się o konsultacje) dlatego w raporcie nie znalazła się o tym wzmianka.”.

(akta kontroli str. 253, 256)

Zdaniem NIK w przypadku braku konsultacji w ramach etapu III, KRAMEKO zgodnie z OPZ powinna przekazać do GIOŚ raport zawierający informację o braku takich konsultacji.

6. KRAMEKO wykonała monitoring bylicy skalnej niezgodnie z metodyką, a tym samym z umową nr 40/2015/F.

W OPZ załączonym do umowy nr 40/2015/F w części pn. *Zakres i sposób prowadzenia badań terenowych* wskazano: [...] lista gatunków roślin (minimalny zakres), które będą monitorowane wraz z minimalną liczbą stanowisk, na których będą monitorowane, określona jest w zał. 1 do OPZ. W przypadku braku możliwości zastosowania się do nich wykonawca podaje stosowne uzasadnienie w sprawozdaniu zbiorczym z danego roku badań [...]. W takim przypadku będzie się on kierował częstotliwością określoną w Tabeli 3 Zał. 1.”.

W tabeli 3 wskazano minimalną częstotliwość obserwacji monitorowanych gatunków. Dla bylicy skalnej wskazano czasookres badań monitoringowych co 6 lat.

(akta kontroli str. 609, 610, 636, 638)

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do OPZ (tabela nr 1), monitoring bylicy skalnej był przewidziany na rok 2015. W *Sprawozdaniu zbiorczym z badań terenowych* w 2015 r. jako przyczynę braku wykonania monitoringu wskazano późne podpisanie umowy z Głównym Inspektorem (12 października 2015 r.), optymalny okres wykonania monitoringu od połowy lipca do końca sierpnia oraz zaleganie pokrywy śnieżnej na stanowiskach monitoringowych. Poprzednie badania monitoringowe wykonano w roku 2009.

(akta kontroli str. 632, 638, 743-1033)

Prezes KRAMEKO wyjaśnił: „Zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia w Tabeli 1a wymienione zostały gatunki i rok przeprowadzenia badań: bylica skalna, zaplanowana została do badań w OPZ na 2015 rok, jednak podpisanie umowy dopiero w październiku wykluczało możliwość ich wykonania ze względu na pokrywę śnieżną w Tatrach. Wykonując wskazane badania Spółka realizowała zapisy OPZ (min. 5 gatunków na 48 stanowiskach w 2015 r.). Gatunek był wymieniony do monitoringu w 2015 roku, przy czym do podpisania umowy doszło dopiero w październiku 2015 r. Dla części stanowisk Spółce udało się pozyskać ze źródeł zewnętrznych dane z okresów najlepszych do monitoringu i dołączyć do wyników (opisano w sprawozdaniu). W roku 2015 nie wykonano monitoringu bylicy skalnej *Artemisia eriantha*, ponieważ według metodyki badawczej GIOŚ najlepszy termin wykonania monitoringu dla tego gatunku przypada od połowy lipca do końca sierpnia, a w wyższych partiach Tatr zalegała już pokrywa śnieżna o grubości ponad 20 cm, co całkowicie uniemożliwiło wykonanie monitoringu.”.

W ocenie NIK wykonanie badań terenowych przez KRAMEKO dla bylicy skalnej w 2016 r. z niezachowaniem czasookresów monitoringu wskazanych w zał. nr 1 tabeli nr 3 OPZ w przypadku niezastosowania się do harmonogramu wskazanego w zał. nr 1 (tabela nr 1) było działaniem niezgodnym z umową nr 40/2015/F.

7. Prezes KRAMEKO przekazał do GIOŚ wyniki badań terenowych (zadanie nr 1³³) wykonanych w ramach umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ, które zawierały braki lub wykonane zostały niezgodnie z metodykami dla poszczególnych ⁶³⁴ (wszystkich objętych szczegółowym badaniem) gatunków roślin – co było niezgodne z pkt 1.1.1 OPZ załączonym do ww. umowy. W raportach ze stanowisk stwierdzono:
- brak wskazania lub błędne wskazanie – we wszystkich 41 objętych szczegółowym badaniem raportach ze stanowisk – regionu (w tym: ³³⁵ stanowisk gałuszki kulecznicy, ³³⁶ stanowisk marsylii czterolistnej, ¹²³⁷ stanowisk skalnicy torfowej, ⁷³⁸ stanowisk tłustosza pospolitego dwubarwnego, ³³⁹ stanowisk widlicza Isslera, ¹³⁴⁰ stanowisk dla zanokcicy serpentynowej);
 - brak wskazania lub błędne wskazanie danych odnośnie do obszaru Natura 2000 w 33 objętych szczegółowym badaniem raportów ze stanowisk (²⁴¹ stanowiska gałuszki kulecznicy, ¹¹⁴² stanowisk skalnicy torfowej, ¹⁰⁴³ stanowisk zanokcicy serpentynowej, wszystkie monitorowane stanowiska: tłustosza pospolitego dwubarwnego, widlicza Isslera);
 - brak wskazania lub błędne/niepełne wskazanie obszarów chronionych w 20 objętych szczegółowym badaniem raportów ze stanowisk (¹⁴⁴ stanowisko tłustosza pospolitego dwubarwnego, ⁸⁴⁵ stanowisk skalnicy torfowej, ¹⁴⁶ stanowisko widlicza Isslera, ¹⁰⁴⁷ stanowisk dla zanokcicy serpentynowej);
 - brak przekazania zdjęć fitosocjologicznych dla wszystkich 13 stanowisk zanokcicy serpentynowej;
 - brak wartości lub nieprecyzyjne określenie wskaźnika, co uniemożliwiało dokonanie oceny obecnie lub w przyszłym cyklu monitoringu oraz brak wartości wskaźników niepodlegających ocenie – w 16 objętych szczegółowym badaniem raportach ze stanowisk (²⁴⁸ stanowiska gałuszki

³³ Monitoring tłustosza pospolitego dwubarwnego realizowano w ramach etapu II, pozostałe 5 gatunków realizowano w ramach etapu III ww. umowy.

³⁴ Gałuszka kulecznica, marsylia czterolistna, skalnica torfowa, tłustosz pospolity dwubarwny, widlicz Isslera, zanokcica serpentynowa.

³⁵ Nr 619, 624, n-Nowiniec.

³⁶ Nr 344, 345, 839.

³⁷ Nr 67, 68, 69, 71, 124, 678, 711, 720, 869, 870, 871, 872.

³⁸ Nr 809, 810, 811, 812, 813, 814.

³⁹ Nr 420, 588, 589.

⁴⁰ Nr 250, 256, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 754, 780.

⁴¹ Bez stanowiska nr 624.

⁴² Bez stanowiska nr 678.

⁴³ Bez stanowisk nr 250, 349, 352.

⁴⁴ Nr 813.

⁴⁵ Nr 68, 69, 71, 124, 711, 720, 869, 870.

⁴⁶ Nr 420.

⁴⁷ Nr 250, 256, 260, 261, 262, 263, 264, 266, 754, 780.

⁴⁸ N-Nowiniec, wskaźniki: liczba osobników, gatunki ekspansywne w obrębie potencjalnego siedliska, gatunki ekspansywne, powierzchnia potencjalna siedliska, powierzchnia zajętego siedliska, obecność sievek drzew i krzewów; nr 619 dla wskaźnika: zmiany poziomu wody.

- kulecznicy, ³⁴⁹ stanowiska marsylii czterolistnej, ¹⁵⁰ stanowisko widlicza Isslera, ¹⁵¹ stanowisko skalnicy torfowej, ⁹⁵² stanowisk zanokcicy serpentynowej);
- błędna ocena wskaźnika w 13 objętych szczegółowym badaniem raportach ze stanowisk (¹⁵³ stanowisko gałuszki kulecznicy, ²⁵⁴ stanowiska marsylii czterolistnej, ²⁵⁵ stanowiska widlicza Isslera, ⁵⁵⁶ stanowisk skalnicy torfowej, ³⁵⁷ stanowiska zanokcicy serpentynowej);
 - błędna ocena parametru populacja/siedlisko, perspektywa ochrony bądź ocena ogólna stanowiska w 6 objętych szczegółowym badaniem raportach ze stanowisk (¹⁵⁸ stanowisko marsylii czterolistnej, ¹⁵⁹ stanowisko skalnicy torfowej, ⁴⁶⁰ stanowiska zanokcicy serpentynowej);
 - brak wskazania informacji wymaganych w metodyce w 5 objętych szczegółowym badaniem raportach ze stanowisk (²⁶¹ stanowiska gałuszki kulecznicy, ¹⁶² stanowisko skalnicy torfowej, ²⁶³ stanowiska zanokcicy serpentynowej);
 - błędna wartość wskaźnika w 4 objętych szczegółowym badaniem raportach ze stanowisk (¹⁶⁴ stanowisko gałuszki kulecznicy, ¹⁶⁵ stanowisko marsylii

⁴⁹ Nr 344 dla wskaźników: pH, przewodnictwo; nr 345 dla wskaźników: przewodnictwo, stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność szuwarową i wodną wypierającą gatunek, gatunki towarzyszące nie wypierające gatunku; nr 839 dla wskaźników: pH, przewodnictwo, stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność szuwarową i wodną wypierającą gatunek.

⁵⁰ Nr 589 dla wskaźnika: gatunki ekspansywne.

⁵¹ Nr 68 dla wskaźnika: stopień zarośnięcia siedliska.

⁵² Nr 258 dla wskaźnika: natężenie konkurencji; nr 260 dla wskaźników: natężenie konkurencji, gatunki obce i inwazyjne; nr 261 dla wskaźnika: natężenie konkurencji; nr 263 dla wskaźnika: natężenie konkurencji; nr 264 dla wskaźnika: natężenie konkurencji; nr 265 dla wskaźników: natężenie konkurencji, gatunki obce inwazyjne; nr 266 dla wskaźnika: natężenie konkurencji; nr 754 dla wskaźnika: natężenie konkurencji; nr 259 dla wskaźnika: natężenie konkurencji.

⁵³ Nr 619 dla wskaźników: eutrofizacja, powierzchnia potencjalnego siedliska.

⁵⁴ Nr 344 dla wskaźnika: powierzchnia potencjalna siedliska; nr 839 dla wskaźnika: łączna powierzchnia (m²) skupisk roślin lądowych (emersyjnych) i podwodnych (submersyjnych), powierzchnia potencjalna siedliska, powierzchnia zajętego siedliska, powierzchnia zarośnięcia siedliska przez roślinność szuwarową i wodną wypierającą gatunek.

⁵⁵ Nr 588 dla wskaźników: powierzchnia zajętego siedliska, zwarcie krzewów; nr 420 dla wskaźnika: stan zdrowotny (chlorozy, nekrozy, pokrój).

⁵⁶ Nr 71 dla wskaźnika: udział wskaźników eutrofizacji i acydifikacji w warstwie mszystej; nr 871 dla wskaźników: powierzchnia zajętego siedliska, stopień zarośnięcia przez wysokie byliny; nr 69 dla wskaźników: powierzchnia potencjalnego siedliska, stopień zarośnięcia siedliska; nr 68 dla wskaźników: stopień zarośnięcia siedliska, udział wskaźników eutrofizacji i acydifikacji w warstwie mszystej; nr 720 dla wskaźnika: zwarcie runi/runa.

⁵⁷ Nr 260 dla wskaźnika: średnia liczba liści w kępie; nr 261 dla wskaźników: liczba kęp, średnia liczba liści w kępie, średnia długość pięciu najdłuższych liści; nr 259 dla wskaźnika: średnia długość pięciu najdłuższych liści.

⁵⁸ Nr 839 dla parametru siedlisko oraz perspektywę ochrony.

⁵⁹ Nr 69 dla parametru siedlisko.

⁶⁰ Nr 261 dla parametru populacja i ocena ogólna; nr 262 dla parametru perspektywa ochrony; nr 265 dla parametru perspektywa ochrony; nr 259 dla parametru perspektywa ochrony.

⁶¹ Nr 624 dla wskaźnika: gatunki ekspansywne nie określono gatunków roślin; nr 619 dla wskaźnika: gatunki ekspansywne w obrębie potencjalnego siedliska nie określono gatunków.

⁶² Nr 124 dla wskaźnika: stopień zarośnięcia przez wysokie byliny, nie określono gatunku bylin.

⁶³ Nr 250 dla wskaźnika: natężenie konkurencji – brak wartości liczbowej; nr 262 dla wskaźnika: natężenie konkurencji – brak wartości liczbowej.

⁶⁴ Nr 619 dla wskaźnika: powierzchnia zajętego siedliska wskazano 0,5 m² mimo braku rośliny na ww. stanowisku.

⁶⁵ Nr 839 dla wskaźników: łączna powierzchnia (m²) skupisk roślin lądowych (emersyjnych) i podwodnych (submersyjnych) oraz dla wskaźnika powierzchnia zajętego siedliska, wskazano powierzchnię 34,75.

czterolistnej, 1⁶⁶ stanowisko skalnicy torfowej, 1⁶⁷ stanowisko zanokcicy serpentynowej).

(akta kontroli str. 280- 452)

Zgodnie z pkt. 1.1.1 OPZ załączonym do ww. umowy KRAMKO w ramach zadania nr 1 było zobowiązane do wykonania „[...] w roku 2021, monitoringu 54 gatunków roślin na stanowiskach monitoringowych na terenie całego kraju, w tym również w wybranych specjalnych obszarach ochrony siedlisk Natura 2000 (SOO), zgodnie z metodykami przyjętymi w Monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych [...]”.

(akta kontroli str. 743-1033)

Ww. błędy, braki i nieścisłości zostały poprawione po dokonaniu protokolarnego odbioru 2 grudnia 2021 r. oraz po dacie wskazanej na przekazanie poprawek tj. 10 grudnia 2021 r..

(akta kontroli str. 254-256, 280-452, 496-517, 1128)

Prezes KRAMKO wyjaśnił: „Ostatecznie przekazana (i odebrana protokolarnie) dokumentacja zawierała szereg błędów, które zostały wykryte przez strony dopiero po zakończeniu realizacji Etapu. [...] Proces ten nie stanowił jednak elementu umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ”.

(akta kontroli str. 248-457)

W sprawie zdjęć fitosocjologicznych dla zanokcicy serpentynowej prezes KRAMKO wyjaśnił: „zdjęcia fitosocjologiczne zostały wykonane na wszystkich stanowiskach. Zostały przekazane w dniu 22 grudnia 2021 r. w terminie do 5 listopada nie zostały wprowadzone do bazy SI MGSP. [...]”.

(akta kontroli str. 488)

Ponadto prezes KRAMKO nie poprawił⁶⁸ danych w zakresie raportów ze stanowisk dla 5 z 6 objętych szczegółowym badaniem gatunków ujętych w umowie nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ dotyczących:

- błędnej oceny wskaźnika w 9 objętych szczegółowym badaniem raportach ze stanowisk (1⁶⁹ stanowisko gałuszki kulecznicy, 1⁷⁰ stanowisko tłustosz pospolity dwubarwny, 1⁷¹ stanowisko widlicza Isslera, 1⁷² stanowiska skalnicy torfowej, 5⁷³ stanowisk zanokcicy serpentynowej);

⁶⁶ Nr 872 dla wskaźników: powierzchnia potencjalnego siedliska oraz powierzchnia zajętego siedliska zamieniono wartości powierzchni (powierzchnia zajętego siedliska była wyższa, niż powierzchnia potencjalnego siedliska).

⁶⁷ Nr 256 dla wskaźnika: powierzchnia siedliska na stanowisku wskazano 0,1 ha, zamiast 0,01 ha.

⁶⁸ Stan na 21 lipca 2023 r.

⁶⁹ Stanowisko n-Nowiniec dla wskaźnika: obecność siewek drzew i krzewów, mimo wskazania wartości „brak” dokonano waloryzacji jako XX, mimo że zgodnie z metodyką dla ww. wartości należało ocenić na FV.

⁷⁰ Nr 814 dla wskaźnika: wojłok, którego wartość określono na 3 cm, oceniono na FV – właściwy, mimo że zgodnie z metodyką przy takiej wartości wskaźnika ocena winna wynosić U1 (2-5 cm).

⁷¹ Nr 588 dla wskaźnika: powierzchnia zajętego stanowiska, którego wartość wynosiła 0,66 m² (w roku 2018 wynosiła 1,16 m²), oceniono na U1 przy spadku powierzchni ponad 10% i „powierzchni zbliżającej się do 0”, zamiast oceny U2.

⁷² Nr 871 dla wskaźnika: powierzchnia zajętego siedliska, którego wartość określono na 0,21 ha, oceniono na FV, mimo że zgodnie z metodyką przy takiej wartości wskaźnika ocena winna wynosić U1 (dla wartości w przedziale 50-5 000m²).

⁷³ Nr 256, 258 i 266 dla wskaźnika: średnia liczna liści w kępie, ze względu na spadek wartości ww. wskaźnika względem 2015 r. odpowiednio o: 30%, 51%, i 22% – oceniono na U1, podczas gdy zgodnie z metodyką dla wartości większej niż 20% należało ocenić na U2, natomiast na stanowisku nr 263 zawyżono ocenę na FV przy wartości spadku o 12,5% względem monitoringu z 2015 r., mimo że zgodnie z metodyką przy spadku do 20% należało ocenić na U1; nr 250 dla wskaźnika: średnia długość 5 najdłuższych liści, oceniono na FV, podczas gdy ze względu na spadek wartości ww. wskaźnika względem 2015 r. o 20,4% zgodnie z metodyką dla wartości większej niż 20% należało ocenić na U2; nr 256 dla wskaźnika: średnia długość 5 najdłuższych liści, zawyżono ocenę na U1 przy wartości spadku o 22% względem monitoringu z 2015 r., mimo że zgodnie z metodyką przy spadku powyżej 20% należało ocenić na U2.

- braku wartości lub nieprecyzyjność wskaźnika uniemożliwiający dokonanie oceny zgodnie z metodykami w 16 objętych szczegółowym badaniem raportach ze stanowisk (2⁷⁴ stanowiska gałuszki kulecznicy, 3⁷⁵ stanowiska skalnicy torfowej, 11⁷⁶ stanowisk zanokcicy serpentynowej);
- braku jednolitości w ocenie, przy nieodnalezieniu monitorowanego gatunku na stanowisku dla wskaźnika: stan zdrowotny, dla gałuszki kulecznicy na stanowisku nr 619 oceniono na U2⁷⁷, natomiast dla stanowiska nr 624 oceniono na XX⁷⁸.

(akta kontroli str. 280-452, 743-1033)

W ww. zakresie oceny wskaźników prezes KRAMEKO w stosunku do stanowisk nr: 814, 871, 246, 258 i 266, wyjaśnił, że dokonano błędnej oceny. Ponadto w zakresie stanowisk nr: 588, 263, 250, 256, wyjaśnił, że takiej oceny dokonali eksperci lokalni, a ocena ta nie była kwestionowana przez GIOŚ. W zakresie stanowiska n-Nowiniec, wyjaśnił, że ocenę przy poprawianiu raportu utrzymał ekspert lokalny, a GIOŚ nie wniósł uwag w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 1122)

W odniesieniu braku wartości lub nieprecyzyjności wskaźnika uniemożliwiających dokonanie oceny zgodnie z metodykami dokonanej oceny wskaźników Prezes KRAMEKO w stosunku do stanowisk: n-Nowiniec oraz nr: 250, 256, 258, 259, 260, 262, 263, 265, 266, 754, 780, wyjaśnił, że: „wpis wartości wskaźnika „dobry” wg eksperta był równoznaczny w domyśle jako brak uszkodzeń, stąd ocena FV; nie podano wartości procentowej, ale na podstawie obserwacji dokonano oceny wskaźnika.”. W zakresie stanowiska nr 624 wyjaśnił: „takiej oceny dokonał ekspert lokalny, nie było to kwestionowane.”. W zakresie stanowisk nr: 71, 871 i 872 wyjaśnił: nie dokonano precyzyjnych wpisów zgodnych z metodyką, niemniej zapisane opisowe oceny wskaźnika (stosowane również przy innych gatunkach) pozwalają na dokonanie prawidłowej oceny wskaźnika.”.

(akta kontroli str. 1123)

W odniesieniu do niezachowania jednolitości w ocenie, w przypadku nieodnalezienia monitorowanego gatunku na stanowisku dla wskaźnika: stan zdrowotny, na stanowisku nr 619 oraz nr 624 prezes KRAMEKO wyjaśnił, że: „dla stanowiska 619 powinna być ocena XX – błędnie pozostawiono ocenę U2.

(akta kontroli str. 1123)

8. Prezes KRAMEKO przekazał w ramach wyników umowy nr 4/2017/POIŚ:
 - a) etapu IV 10 z 20 kart obserwacji terenowej dla wilka i rysia objętych szczegółową analizą, które nie zawierały wypełnionych pól: „godzina” i/lub

⁷⁴ Stanowisko N-Nowiniec: (1) wskaźnik: stan zdrowotny, jako wartość wskazano „dobry”, mimo że zgodnie z waloryzacją zawartą w metodyce powinno: FV – „brak”, U1 – „uszkodzenia pojedynczych osobników”, U2 – uszkodzenia znacznej części osobników”; (2) brak wartości procentowej lub liczbowej umożliwiającej ocenę wskaźnika: liczba (%) osobników generatywnych, którego wartość określono jako „pojedyncze skorpokarpia”; nr 624 wskaźniki: gatunki ekspansywne w obrębie potencjalnego siedliska oraz obecność siewek drzew i krzewów, wskazano „nie oceniono” oraz ocena XX.

⁷⁵ Nr 71, 871 i 872 dla wskaźnika: poziom wód gruntowych, nie określono zgodnie z metodyką wartości w centymetrach, a wskazano odpowiednio: w przypadku pierwszego stanowiska: „przy powierzchni gruntu”, w pozostałych dwóch przypadkach: „woda pojawia się po naciśnięciu stopą”.

⁷⁶ Nr 250, 256, 258, 259, 260, 262, 263, 265, 266, 754, 780 dla wskaźnika: stan zdrowotny, nie określono zgodnie z metodyką wartości w %, a wartość wskaźnika wskazano jako „dobry”.

⁷⁷ Stan zły.

⁷⁸ Stan niezany.

„trasy tropienia (GPS)” (w tym: 4⁷⁹ karty obserwacji terenowej, które nie zawierały wypełnionego pola „godzina” oraz „trasy tropienia (GPS)” dla wszystkich obserwacji, 2⁸⁰ karty bez wypełnionego pola „trasa tropienia (GPS)”, 4⁸¹ karty bez wypełnionego pola „godzina”), co było niezgodne z metodyką badań monitoringowych dla wilka i rysia wskazaną w pkt 3.2. *Organizacja prac monitoringowych terenowych i kameralnych* OPZ załączonego do ww. umowy.

(akta kontroli str. 743-1033)

Zgodnie z informacją wskazaną w pkt 3.2. *Organizacja prac monitoringowych terenowych i kameralnych* OPZ w zakresie zadań wskazanych dla eksperta lokalnego: „będą prowadzić badania monitoringowe zgodnie z zapisami w przewodnikach metodycznych⁸² [...]”. Ww. przewodnik metodyczny obligował, do zapisania w kartach monitoringowych (kartach obserwacji terenowych) danych dotyczących m.in. godziny oraz lokalizacji.

(akta kontroli str. 1063)

Wzór karty obserwacji terenowej oraz instrukcja jej wypełniania zostały opracowane przez KRAMKO i przekazane w ramach wyniku etapu I ww. umowy.

(akta kontroli str. 743-1033)

W zakresie braków w kartach obserwacji gatunku prezes KRAMKO wyjaśnił: „Pole „trasa tropienia (GPS)” w raptularzu terenowym było polem, w którym fakultatywnie można było np. pomocniczo odnotować oznaczenie waypointa z odbiornika GPS (np. do ewentualnego późniejszego odczytania współrzędnych) lub odnotować oznaczenie ewentualnie wykonanego materiału zdjęciowego (odnośnik do bazy danych fotografii). Obserwator [...] nie odnotował w raptularzu godziny obserwacji, jednakże w ocenie koordynatorów projektu takie uchybienie nie umniejszało wartości merytorycznej obserwacji. Dlatego dane z tej obserwacji zdecydowano się uwzględnić w opracowaniu.”.

(akta kontroli str. 475-476)

NIK nie podziela argumentacji prezesa KRAMKO w zakresie wartości merytorycznej obserwacji. Powyższe wymogi dotyczące sposobu opisu obserwacji wynikają z przyjętych jednolitych metodyk, jak również z zaproponowanych przez KRAMKO wytycznych. Należy zatem uznać, że w przypadku braku istotności co do zakresu powyższych informacji KRAMKO, nie umieszczałoby takiej informacji w proponowanych wzorach kart obserwacji oraz wytycznych. Ponadto godziny jak i trasa tropienia pozwalają na wykluczenie przypadków podwójnej obserwacji tych samych osobników, a tym samym zachowania rzeczywistego obrazu monitorowanej populacji rysia na poszczególnych powierzchniach monitoringowych.

- b) ocenę bazy pokarmowej rysia wykonaną na podstawie analizy danych z lat 2014-2017, a nie za pomocą pędzeń próbnych wykonanych przez KRAMKO, co było niezgodne z pkt 3.4. *Działania do zrealizowania przez Wykonawcę prac terenowych*, w ramach działania nr 5 oraz pkt 3.3. *Zakres*

⁷⁹ Karta nr 2 i nr 8 z 2018 r., karta nr 18 i nr 19 z 2017/2018.

⁸⁰ Karta nr 1 i nr 6 z 2018 r.

⁸¹ Karta nr 11, nr 12, nr 15, nr 16 z 2017/2018

⁸² Jędrzejewski W., Borowik T., Nowak S. 2010. Ryś europejski *Lynx lynx*. Przewodnik metodyczny. W: Monitoring gatunków zwierząt. Cz. I s. 246-366. GIOŚ. W-wa; Jędrzejewski W., Borowik T., Nowak S. 2010. Wilk *Canis lupus*. Przewodnik metodyczny. W: Monitoring gatunków zwierząt. Cz. I s. 297-318. GIOŚ. W-wa.

i sposób prowadzenia badań terenowych wskazanego w OPZ załączonego do umowy nr 4/2017/POIŚ.

W pkt. 3.3. OPZ do ww. umowy wskazano: „[...] W przypadku badań nad rysiem euroazjatyckim będą badane również gatunki zwierzyny płowej stanowiącej jego pokarm (tzw. określenie bazy pokarmowej). [...]”. W działaniu 5 realizowanym w ramach pkt. 3.4. OPZ załączonego do ww. umowy wskazano: „Określenie bazy pokarmowej rysia w najważniejszych ostojach występowania tego gatunku (tzw. pędzenia).”.

(akta kontroli str. 1064)

Prezes KRAMEKO przekazał jako wyniki etapu II, działanie nr 5 wyniki analizy danych z pędzeń próbnych wykonanych w latach 2014-2017 przez nadleśnictwa oraz parki narodowe.

(akta kontroli str. 743-1033)

Prezes KRAMEKO wyjaśnił: „Zaproponowana w załączniku nr 1 do OPZ metodyka (Proponowana metodyka monitoringu rysia eurazjatyckiego *Lynx lynx* w Polsce) sugerowała aby pędzenia próbne organizowały Lasy Państwowe i Parki Narodowe. Na tej podstawie metodyka opracowana przez KRAMEKO w I etapie prac wskazywała, że te prace terenowe będą wykonywane przez Lasy Państwowe i Parki Narodowe, str. 23 „Raportu z wykonywania prac w I etapie”, cyt. „Biomasa samy na poszczególnych stanowiskach monitoringowych zostanie oszacowana na podstawie wyników ostatnich inwentaryzacji wykonanych metodą pędzeń próbnych przez nadleśnictwa i parki narodowe. Jako uzupełnienie tej metody zostanie przeprowadzona ocena zagęszczenia skupisk odchodów saren. W obrębie każdego leśnictwa i obwodu ochronnego leżącego w granicach stanowiska monitoringowego zostanie wyznaczony transekt o długości 2,5 km i szerokości 2 m, na którym zostaną policzone wszystkie skupiska odchodów ssaków kopytnych.” W stosunku do tej propozycji GIOŚ nie wniósł żadnych uwag.”.

(akta kontroli str. 1117)

Zdaniem NIK obowiązek wykonania oceny bazy pokarmowej rysia na podstawie pędzeń próbnych wynikał bezpośrednio z zapisów OPZ, zawartych w części wskazującej jakie prace należy wykonać w terenie. NIK nie podziela argumentacji KRAMEKO, że sugestia zawarta w załączniku nr 1 do OPZ. *Proponowana metodyka monitoringu rysia eurazjatyckiego Lynx lynx w Polsce*, zmieniała powyższe obligatoryjne dla KRAMEKO zapisy, ponieważ jak wskazuje nazwa ww. załącznika jest to jedynie propozycja, a nie warunki umowne. Ocena zagęszczenia skupisk odchodów saren, zaproponowana przez KRAMEKO, nie wynikała z zapisów umownych, a tym samym nie mogła zastępować prac wskazanych do realizacji w ramach umowy.

9. Prezes KRAMEKO przekazał do GIOŚ wyniki badań terenowych (zadanie nr 1⁸³) w ramach umowy nr 40/2015/F, niezgodne z metodykami dla poszczególnych 5⁸⁴ z 7⁸⁵ szczegółowo badanych gatunków roślin, a tym samym z metodykami badawczymi wskazanymi w OPZ⁸⁶ załączonym do ww. umowy. W raportach ze stanowisk stwierdzono:

⁸³ Etap I, etap IV, etap X, etap XIV.

⁸⁴ Bielistka siwa, haczykowiec błyszczący, mieczyk błotny, skalnica torfowa, widłoząb zielony; łącznie 110 kart obserwacji.

⁸⁵ Bielistka siwa, bylica skalna, haczykowiec błyszczący, mieczyk błotny, skalnica torfowa, widłoząb zielony, widlicz Isslera.

⁸⁶ Na stronie 7.

- błędną ocenę wskaźnika w 21 objętych szczegółowym badaniem kartach obserwacji ze stanowisk (4⁸⁷ z 10 w 2015 kartach dla widłozęba zielonego, 4⁸⁸ z 27 w 2016 r. oraz 2⁸⁹ z 6 w 2017 r. kartach dla haczykowca błyszczącego, 2⁹⁰ z 6 w 2015 r. oraz 4⁹¹ z 15 w 2017 r. kartach dla bielistki siwej, 6⁹² z 7 w 2017 r. kart dla skalnicy torfowej);
- brak wskazania w 5⁹³ (wszystkich) kartach obserwacji dla mieczyka błotnego daty drugiej kontroli (wskazano datę pierwszej kontroli na stanowisku), pomimo umieszczenia jej w kartach obserwacji przez eksperta lokalnego;
- brak wartości lub nieprecyzyjność wskaźnika uniemożliwiający dokonanie oceny w 9 objętych szczegółowym badaniem kartach obserwacji ze stanowisk (4⁹⁴ z 10 w 2015 kartach dla widłozęba zielonego, 1⁹⁵ z 27 w 2016 r. oraz 2⁹⁶ z 6 w 2017 r. kartach haczykowca błyszczącego, 2⁹⁷ z 7 w 2017 r. kartach dla skalnicy torfowej).

(akta kontroli str. 186-216, 743-1033)

Prezes KRAMEKO w zakresie kart ze stanowisk nr: 342, 367, 377, 368, 382, 341, 383, 394, 426, 455, 491, 69, 858, wyjaśnił, że przy ocenie nastąpił błąd. W zakresie kart ze stanowisk nr: 751, 513, 523 wyjaśnił, że są to wartości z pogranicza oceny FV i U1 oraz, że oceny są właściwe, pomimo że nieprecyzyjne. Ponadto w zakresie karty ze stanowiska nr 748 wyjaśnił:

-
- ⁸⁷ Nr 342, 367, 377 i 368 dla wskaźników: typ rozmieszczenia oraz stan zdrowotny, przy braku stwierdzenia monitorowanego gatunku na stanowisku, oceniono wskaźnik na U2, zamiast na XX.
- ⁸⁸ Nr 382, 341 dla wskaźników: typ rozmieszczenia, liczba dami, oraz stan zdrowotny, przy braku stwierdzenia monitorowanego gatunku na stanowisku, oceniono wskaźnik na U2, zamiast na XX, nr 383 i 394 dla wskaźnika: wysokość runi, przy wartości wskaźnika odpowiednio: 20 cm i 35 cm oceniono odpowiednio na: FV zamiast U1, U1 zamiast U2 (optymalnie-do ok. 15 cm-FV, 15-30 cm-U1, >30-U2).
- ⁸⁹ Nr 426, 455 dla wskaźników: typ rozmieszczenia, liczba dami, oraz stan zdrowotny, przy braku stwierdzenia monitorowanego gatunku na stanowisku, oceniono wskaźnik na U2, zamiast na XX.
- ⁹⁰ Nr 751 dla wskaźnika: powierzchnia zajętego siedliska, przy wartości wskaźnika 1a, oceniono na FV zamiast na U1 (duża, >1a-FV, mała, 0,2-a1-U1, niewielka, <0,2a-U2); nr 748 dla wskaźnika: powierzchnia dami, przy wartości wskaźnika 10 m², oceniono na U1 zamiast FV (>5 m²-FV, 1-5 m²-U1, <1 m²-U2).
- ⁹¹ Nr 513, 523 dla wskaźnika: wysokość runi, przy wartości 20 cm (w obu przypadkach), oceniono na FV, zamiast na U1 (optymalne, <20 cm-FV, 20-40 cm-U1, >40 cm-U2), dla wskaźnika: zwarcie runi, przy wartości 50% (w obu przypadkach), oceniono na FV, zamiast na U1 (optymalne, <50%-FV, duże, 50-75%-U1, bardzo duże, >75%-U2); nr 491 dla wskaźnika: typ rozmieszczenia, przy wartości „duże skupiska”, oceniono na U1, zamiast na FV (skupiskowy, duże skupiska-FV, skupiska małe, rozrzucone na powierzchni siedliska-U1, rozproszony, brak wyraźnych skupisk, dominują pojedyncze damie-U2); nr 487 dla wskaźników: gatunki ekspansywne i gatunki obce, inwazyjne, dla wartości „brak” oceniono na XX, zamiast na FV (brak-FV), dla wskaźnika: wysokość runi, przy wartości 9 cm, oceniono na XX zamiast na FV (j.w.), dla wskaźnika: zwarcie runi, przy wartości 40-50%, oceniono na XX, zamiast na FV (j.w.).
- ⁹² Nr 69 dla wskaźnika: powierzchnia potencjalnego siedliska, przy wartości „0,4 ha (bz)” oraz wartości w poprzednim okresie monitoringowym „bez zmian”, oceniono na U2 zamiast na U1 (500-10 000 m² lub/i mniejsza niż w poprzednim okresie monitoringowym, ale nie więcej niż 10%-U1); nr 873, 858, 870 dla wskaźników: liczba pędów i typ rozmieszczenia, przy braku stwierdzenia monitorowanego gatunku na stanowisku oceniono na U2, zamiast na XX; nr 871 i 872 dla wskaźnika: stopień zarośnięcia przez wysokie byliny jedno- i dwuliścienne, przy wartości odpowiednio 20% i 25%, oceniono na FV, zamiast na U1 (<10-FV, 20-25%-U1, >25%-U2); nr 858 dla wskaźnika: pokrycie sprzyjających mchów, przy wartości 30%, oceniono na U1, zamiast na FV (>25%-FV, 10-25%-U1, <10%-U2).
- ⁹³ Stanowiska nr: 171, 728, 729, 730, 730.
- ⁹⁴ Nr 377 dla wskaźnika: gatunki ekspansywne (w warstwie mszysto-porostowej), oceniono na U1, mimo że nie podano procenta pokrycia (<40%-FV, 40-75%-U1, >75%-U2); nr 764 i 766 i 767 dla wskaźnika: gatunki ekspansywne (w warstwie mszysto-porostowej), oceniono na U1, przy wartości wskaźnika odpowiednio: „powyżej 70%” (dla dwóch pierwszych stanowisk) oraz „około 70%”, co uniemożliwia jednoznaczne dokonanie oceny (<40%-FV, 40-75%-U1, >75%-U2).
- ⁹⁵ Nr 391 dla wskaźnika: zwarcie runi, przy wartości wskaźnika „poniżej 50%”, oceniono na FV, podczas gdy wartość ta mieści się zarówno w ocenie FV, jak i U1 (optymalne do ok. 40%-FV, duże, 40-70%-U1, bardzo duże, >70%-U2).
- ⁹⁶ Nr 426, 455 dla wszystkich wskaźników (oprócz powierzchni zajętego siedliska oraz gatunki inwazyjne na stanowisku nr 426) wskaźniki dotyczące siedliska – dokonano oceny bez podania wartości wskaźników.
- ⁹⁷ Nr 858 i 873 dla wskaźnika: zwarcie warstwy ziół, przy wartości odpowiednio: 60-80% i 60-90%, oceniono odpowiednio na: U1 i U2, mimo, że podana wartość uniemożliwia jednoznacznie dokonanie oceny (<65-FV, 65-80%-U1, >80-U2).

„Istnieje możliwość, iż obniżenia dokonano przez pomyłkę [...]”. W zakresie karty ze stanowiska nr 487 wyjaśnił: „Bardziej prawidłowe są oceny „XX” stan nieznan. Ekspert co prawda wpisał wartości, ale w informacji o gatunku (pierwsza strona karty) stwierdził, że na podstawie informacji, którymi dysponował nie był w stanie określić lokalizacji stanowiska (o powierzchni 100 m²). Nie ma pewności, że pomiarów wartości wskaźników siedliska dokonał we właściwym miejscu i lepiej by się stało gdyby pola pozostawił puste a całość opatrzył komentarzem.”. W zakresie kart ze stanowisk nr 873, 858, 870 wyjaśnił: „W przypadku wskaźników można było różnicować oceny (symbolami) w zależności od tego, czy wartość wskaźnika była badana lub nie.”. W zakresie kart ze stanowisk nr 871 i 872 wyjaśnił: „[...] Torfowisko od brzegów zarasta trzcina nie w samym płacie i widać to na zdjęciach [...] Ekspert zasygnalizował tym samym, że jest trzcina na obrzeżach stanowiska i może w przyszłości się rozprzestrzeniać.”.

(akta kontroli str. 458-487)

W zakresie braku dat drugiej kontroli mleczyka błotnego prezes KRAMEKO wyjaśnił: „[...] Dwukrotna kontrola była wykonana, ale w przypadku natrafienia na skoszenia łąki jej zaniechano, [...]”.

(akta kontroli str. 167 i 171)

Prezes KRAMEKO w zakresie kart ze stanowiska nr 377 wyjaśnił: „Na tym stanowisku opisano dla wskaźnika wartość „Orthodicranum tauricum (populacja nie jest duża)”. Rzeczywiście, nie ma wartości dokładnej wskaźnika, z oceny wynika, że pokrycie było z przedziału 40-75%. Dokładna wartość nie została wpisana.”. W zakresie kart ze stanowisk 764, 766 i 767 wyjaśnił: „Ekspert jednak wpisał mało precyzyjnie lecz zakładamy, że ocenił właściwie.”. W zakresie karty ze stanowiska 391 wyjaśnił: „Ekspert lokalny postąpił dobrze, przy oszacowanym zwarcu runa „poniżej 50%” wystawiając ocenę FV - stan właściwy. W części sprawozdania p.n. Inne obserwacje Ekspert napisał/zaznaczył, że: “[...] termin wykonywania obserwacji przypadł na okres intensywnych opadów atmosferycznych”, więc dobrze postąpił nie korzystając z tabeli waloryzacyjnej w sposób bezrefleksyjny (bezmyślny), ale uwzględnił ten fakt (opady). W stanie silnego zaważenia siedliska wartości zwarcia są przekłamane (zawyżone). [...]”. W zakresie kart ze stanowisk nr 426 i 455 wyjaśnił: „Ekspert lokalny powinien dla wskaźników i parametrów populacji i siedliska podać oceny XX. Monitoring nie mógł być wykonany ponieważ stanowisko było zalane wodą. Znak „-”, rzeczywiście jest niejednoznaczny.”. W zakresie karty ze stanowiska 858 wyjaśnił: „Należy tu przyjąć wartość środkową przedziału tj. 70% (ocena U1) czyli tak, jak ekspert zrobił. Ocena rzeczywiście powinna być FV (ekspert prawdopodobnie przy 30% pokryciu przez sprzyjające mchy dokonał oceny U1 zamiast FV, ponieważ znał stanowiska, gdzie tych mchów jest znacznie więcej - zarówno liczba rodzajów jak i % pokrycia znacznie wyższy - gdzie również ocenił na FV, więc aby różnicować oceny tego wskaźnika obniżył ocenę na stanowisku z 30% pokryciem).”.

W zakresie karty ze stanowiska 858 wyjaśnił: „Trudno Ekspertowi lokalnemu stawiać jako zarzut to, że przyjął tak szeroki przedział wartości wskaźnika zwarcie warstwy ziół (tj. 60-90%), gdy nie wiedział, gdzie tego pomiaru dokonać (wg metodyki jest to płat, w którym występuje gatunek). Tymczasem gatunku nie znaleziono. W związku z powyższym prawdopodobnie do karty wpisane są wartości najmniejsza i największa do stanowiska monitorowego. Rozwiązanie najlepsze, z wszystkich ówczesnie możliwych. Przyjęcie oceny U2 również

było prawidłowe, zgodnie z zasadą metodyki, która „równa w dół”. Nie prowadzono na ten temat korespondencji z GIOŚ.”.

(akta kontroli str. 458-487)

Zdaniem NIK działanie ekspertów lokalnych w zakresie oceny wskaźników polegające na zmianie oceny ze względu na panujące warunki pogodowe było niezgodne z przyjętą metodyką. Obowiązujące metodyki monitoringu dla poszczególnych gatunków nie wskazują na możliwość obniżania lub podwyższania ocen wskaźników, ze względu na duże uwilgotnienie. Ponadto ekspert lokalny, mimo braku odnalezienia monitorowanego gatunku na stanowisku winien ocenić stan siedliska na podstawie m.in.: danych (lokalizacji oraz zdjęć) uzyskanych w poprzednim okresie monitoringowym. Dodatkowo eksperci lokalni dokonujący monitoringu poszczególnych stanowisk powinni dokonywać opisu (wartości) wskaźników w sposób jednoznaczny, umożliwiający w przyszłości możliwość dokonania właściwej oceny.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

1. Przekazanie GIOŚ skorygowanych wyników badań terenowych i ocen wykonanych w ramach umowy nr GIOŚ/ZP/49/2021/DMS/NFOŚ, mających wpływ na poprawność danych wykorzystywanych do sprawozdawczości wynikającej z art. 17 dyrektywy siedliskowej (w okresie sprawozdawczym 2019-2024), w zakresie:
 - błędnej oceny wskaźnika w 9 objętych szczegółowym badaniem raportach ze stanowisk (1⁹⁸ stanowisko gałuszki kulecznicy, 1⁹⁹ stanowisko tłustosz pospolity dwubarwny, 1¹⁰⁰ stanowisko widlicza Isslera, 1¹⁰¹ stanowiska skalnicy torfowej, 5¹⁰² stanowisk zanokcicy serpentynowej);
 - braku wartości lub nieprecyzyjności wskaźnika uniemożliwiającego dokonanie oceny zgodnie z metodykami w 16 objętych szczegółowym badaniem raportach

⁹⁸ Stanowisko n-Nowiniec dla wskaźnika: obecność siewek drzew i krzewów, mimo wskazania wartości „brak” dokonano waloryzacji jako XX, mimo że zgodnie z metodyką dla ww. wartości należało ocenić na FV.

⁹⁹ Nr 814 dla wskaźnika: wojłok, którego wartość określono na 3 cm, oceniono na FV – właściwy, mimo że zgodnie z metodyką przy takiej wartości wskaźnika ocena winna wynosić U1 (2-5 cm).

¹⁰⁰ Nr 588 dla wskaźnika: powierzchnia zajętego stanowiska, którego wartość wynosiła 0,66 m² (w roku 2018 wynosiła 1,16 m²), oceniono na U1 przy spadku powierzchni ponad 10% i „powierzchni zbliżającej się do 0”, zamiast oceny U2.

¹⁰¹ Nr 871 dla wskaźnika: powierzchnia zajętego siedliska, którego wartość określono na 0,21 ha, oceniono na FV, mimo że zgodnie z metodyką przy takiej wartości wskaźnika ocena winna wynosić U1 (dla wartości w przedziale 50-5 000m²).

¹⁰² Nr 256, 258 i 266 dla wskaźnika: średnia liczna liści w kępie, ze względu na spadek wartości ww. wskaźnika względem 2015 r. odpowiednio o: 30%, 51%, i 22% – oceniono na U1, podczas gdy zgodnie z metodyką dla wartości większej niż 20% należało ocenić na U2, natomiast na stanowisku nr 263 zawyżono ocenę na FV przy wartości spadku o 12,5% względem monitoringu z 2015 r., mimo że zgodnie z metodyką przy spadku do 20% należało ocenić na U1; nr 250 dla wskaźnika: średnia długość 5 najdłuższych liści, oceniono na FV, podczas gdy ze względu na spadek wartości ww. wskaźnika względem 2015 r. o 20,4% zgodnie z metodyką dla wartości większej niż 20% należało ocenić na U2; nr 256 dla wskaźnika: średnia długość 5 najdłuższych liści, zawyżono ocenę na U1 przy wartości spadku o 22% względem monitoringu z 2015 r., mimo że zgodnie z metodyką przy spadku powyżej 20% należało ocenić na U2.

ze stanowisk (2¹⁰³ stanowiska gałuszki kulecznicy, 3¹⁰⁴ stanowiska skalnicy torfowej, 11¹⁰⁵ stanowisk zanokcicy serpentynowej);

- braku jednolitości w ocenie, przy nieodnalezieniu monitorowanego gatunku na stanowisku dla wskaźnika: stan zdrowotny, dla gałuszki kulecznicy na stanowisku nr 619 ocenionego na U2¹⁰⁶ i dla stanowiska nr 624 ocenionego na XX¹⁰⁷.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 27 października 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Dyrektor
Departamentu Środowiska
z up.

Paweł Trzaskowski
Wicedyrektor

Kontroler
Andrzej Szymczyk
Główny specjalista kp.

¹⁰³ Stanowisko N-Nowiniec: (1) wskaźnik: stan zdrowotny, jako wartość wskazano „dobry”, mimo że zgodnie z waloryzacją zawartą w metodyce powinno: FV – „brak”, U1 – „uszkodzenia pojedynczych osobników”, U2 – „uszkodzenia znacznej części osobników”; (2) brak wartości procentowej lub liczbowej umożliwiającej ocenę wskaźnika: liczba (%) osobników generatywnych, którego wartość określono jako „pojedyncze skorpokarpia”; nr 624 wskaźniki: gatunki ekspansywne w obrębie potencjalnego siedliska oraz obecność siewek drzew i krzewów, wskazano „nie oceniono” oraz ocena XX.

¹⁰⁴ Nr 71, 871 i 872 dla wskaźnika: poziom wód gruntowych, nie określono zgodnie z metodyką wartości w centymetrach, a wskazano odpowiednio: w przypadku pierwszego stanowiska: „przy powierzchni gruntu”, w pozostałych dwóch przypadkach: „woda pojawia się po naciśnięciu stopą”.

¹⁰⁵ Nr 250, 256, 258, 259, 260, 262, 263, 265, 266, 754, 780 dla wskaźnika: stan zdrowotny, nie określono zgodnie z metodyką wartości w %, a wartość wskaźnika wskazano jako „dobry”.

¹⁰⁶ Stan zły.

¹⁰⁷ Stan niezany.

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:
p.o. Dyrektor Departamentu Środowiska
Tomasz Gawęł

****) Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwisk osób fizycznych. Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.**